

3. Кримінальний кодекс України : Кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14/card2#Card> (дата звернення 22.10.2024).

4. Дудоров О. О., Тертиченко Т. М. Протидія відмиванню «брудного» майна: європейські стандарти та Кримінальний кодекс України : монографія. Київ : Ваіте, 2015. 392 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-452-1-74>

ОКРЕМІ АСПЕКТИ НАРКОЗЛОЧИННОСТІ

Лазоренко Назар Русланович

*студент 5 курсу факультету права, гуманітарних і соціальних наук
Кременчуцький національний університет
імені Михайла Остроградського
м. Кременчук, Україна*

Обираючи тему, пов'язану з наркозлочинністю, особистим мотивуванням була актуальність цієї проблеми. Так, за статистичними даними звіту національної поліції України про результати роботи у 2023 році можна дійти висновку, про підвищення відсотку розкриття наркозлочинів, наприклад, порівняно з 2022 роком збільшилася на 13% кількість викритих наркозлочинів (з 33,8 тис. до 38,3 тис.), у тому числі щодо збуту наркотичних речовин – на 41% (з 9,9 тис. до 14 тис.), пов'язаних з легалізацією коштів, отриманих від наркоторгівлі, – на 56% (з 34 до 53), організацією нарколабораторій – на 69% (з 61 до 103) та наркопритонів – на 95% (з 231 до 450). Розкрито на 40% більше (з 22,5 тис. до 31,5 тис.) наркозлочинів, у тому числі фактів збуту наркотиків – на 48% (з 7,8 тис. до 11,5 тис.), організації діяльності нарколабораторій – на 60% (з 55 до 88), наркопритонів – у 2,1 рази (зі 199 до 423), а також легалізації коштів, отриманих від наркоторгівлі, – на 69% (з 29 до 49). Вилучено на 19% більше (з майже 2,6 тон до понад 3,1 тон) наркотичних та психотропних речовин [1, с. 9]. Виходячи з даної статистики, зрозуміло, що кількість наркозлочинів збільшується з кожним роком, як і їх розкриття.

За звітністю Офісу генерального прокурора України про кримінальні правопорушення за січень – жовтень 2023 року, кількість кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших кримінальних правопорушень проти здоров'я населення, складає 36 382, за січень –

жовтень 2024 року 43 048, що на 6 666 правопорушень більше, ніж минулий рік.

Постає питання, причин, чому показники зростають з кожним роком і які фактори на це впливають. Результативна протидія злочинності наркозалежних осіб можлива лише в разі, якщо дослідники акцентують увагу й на особі наркозалежного злочинця [2, с. 86–91], кримінально-правових заходах протидії злочинності вказаних осіб. Така протидія з точки зору гносеології має практичні та теоретичні аспекти. Практичні – це питання, що відповідають заходам, які охоплюються реалізацією Програми запобігання наркоманії. Серед тих, що постають перед правоохоронними структурами, найактуальнішими є правові – правозастосовні та правотворчі, а так само організаційні питання. Теоретичні – це питання, що вимагають не лише фундаментальних, а й поглиблення прикладних наукових розроблень. Саме на гранті прикладних досліджень уможлиблюється системний аналіз такого феномена, як наркоманія та її взаємозв'язків з іншими, насамперед, суміжними соціальними явищами. Їх спорідненість полягає в тому, що вони знаходять своє відображення у правових і організаційних заходах, пов'язаних з вирішенням питань правового регулювання та організації протидії такому негативному соціальному злу, яким є наркоманія, у тому числі завдяки правильному застосуванню кримінально-правових засобів щодо наркозалежних осіб, які вчиняють кримінальні правопорушення [3, с. 7–8]. Даючи відповідь, слід зазначити, що суспільство стає свідками вчинення наркозлочинів щодня, але основна проблема, на нашу думку, полягає у простоті придбання наркотику будь-ким.

З розвитком соціальних мереж і месенджерів, таких як «WhatsApp», «Telegram», «Signal», та соціальної мережі «Facebook», доступ до придбання та рекламування наркотиків стає простішим, для будь-кого, незалежно від статі та віку. Наприклад, за допомогою функції реклами, у соціальній мережі «Facebook» з метою пропагування безпечного придбання наркотиків, яке не буде піддано правовому оцінюванню з боку правоохоронних органів державної влади й управління, заінтересовані в збуті наркотиків особи, поширюють світлини, дописи та історії, які містять ілюстровані фото речовин, схожі на наркотичні, а саме, зображення листків канабісу, білого порошку та таблеток. Такі зображення супроводжуються завуальованими назвами наркотичних речовин – «шишки» (назва канабісу), «швидкості» (назва амфетаміну), «екстазі» (назва метилендіоксиметамфетаміна), «крокодил» (назва дезоморфіну), «сіль» (назва мефедрону). Завуальовану назву та чи інша наркотична речовина, здобула завдяки своєму зовнішньому вигляду або від отриманого ефекту після вживання, який має вплив на нервовий центр головного мозку, що в свою чергу може стимулювати, психічне

збудження, ейфорію, галюцинації та сонливість. Серед наркозалежних, використовуються завуальовані назви, що складають їх певний сленг та дозволяють не вживати справжні назви наркотичних речовин, приховуючи реальні наміри як продавця, так і покупця.

Розміщені світлини, що використовують сленгові назви наркотичних речовин та їх ілюстрації, мають головний елемент, це електронне посилання на ресурс, де безпосередньо відбувається вибір наркотиків та їх придбання. Ось тут месенджер і виступає, як платформа, за допомогою якої злочинцями реалізовується збут наркотиків. За даними Національної поліції України, на вересень 2024 року, «Telegram» налічує близько 520 наркомагазинів, найчастіше правопорушниками використовується саме такі додатки цього месенджеру, як, канал, чат-бот, рідше спільний чат.

Перший варіант, за допомогою каналу або чат-боту, особа може придбати наркотики, у будь-який час, без фізичного та дистанційного зворотного зв'язку продавця. Канал або чат-бот, мають певний алгоритм, за яким покупець власноруч обирає товар, після вибору, отримує вартість та реквізити для сплати, після успішної оплати, особа отримує координати так званого «кладу», «закладки». «Клад» – завуальована назва місця, де безпосередньо прихована наркотична речовина.

Розглядаючи другий варіант, придбання через нарко-чат у месенджері, він різниться від першого, присутністю дистанційного контакту особи та продавця. Іноді, у нарко-чаті, присутній один або декілька продавців, та від 10 до 20 покупців, де між ними є дистанційний контакт та домовленості, щодо придбання, обміну та збуту.

У третьому абзаці, мною було зазначено, що суспільство стає свідками наркозлочинів щодня, під цим треба розуміти, що потрапити у нарко-чат, канал або чат-бот, можна не тільки завдяки рекламі у соціальних мережах, а й завдяки розповсюдженим лінкам та посиланням на нарко-додатки, у громадських місцях, а саме, на зупинках, багатоповерхівках, гаражах, сміттєвих баках, рекламних дошках і біля закладів освіти. Лінки та посилання бувають у різних форматах, перший, самий розповсюджений, це текстовий формат посилання, нанесений за допомогою звичайного балончика з фарбою або наліпкою з текстом, який потрібно самостійно продублювати у своєму телефоні, у відповідному месенджері або пошуковому браузері. Другий формат, це к'юар – код наліпка або зображення к'юар – коду, на який треба навести телефон з увімкненою камерою, щоб зчитати дані та потрапити у відповідний чат – бот, канал або нарко-чат.

Легкість придбання, дистанційність, швидкість та анонімність, спрощують купівлю наркотичних речовин, для будь-кого. Придбати наркотики дистанційно, набагато легше психологічно для підлітка або

людини, яка ще не має наркозалежності, ніж мати фізичну зустріч з продавцем.

У висновку, хочеться зазначити слушну думку О. О. Малоголової, що оптимізація політики протидії наркозлочинності залишається одним із ключових завдань державної влади та правоохоронних органів України. Протидія цьому виду злочинності є складним і багатограним процесом, який вимагає значних зусиль і рішучих заходів. Сучасні методи незаконного збуту наркотиків та способи приховування злочинної діяльності, що активно використовуються правопорушниками, впливають на динаміку і структуру злочинності в країні. Це потребує оновлення норм чинного законодавства та приведення їх у відповідність до сучасних викликів. Національна поліція України проводить активну роботу щодо виявлення онлайн-наркозбувачів: здійснює моніторинг і аналіз їхньої діяльності, проводить оперативно-розшукові заходи для встановлення місцезнаходження осіб, причетних до незаконного розповсюдження наркотиків. Проте розгалужена структура злочинних угруповань і перебування їх організаторів за межами країни значно ускладнюють документування таких кримінальних правопорушень і притягнення винних до відповідальності. Для реформування підрозділів боротьби з наркозлочинністю необхідно застосувати системно-функціональний підхід. Це дозволить удосконалити їхню структуру, завдання, функції, а також забезпечити належний рівень матеріально-технічного, організаційно-правового та кадрового забезпечення [4, с. 38].

Таким чином, вивчення питань оформлення та проведення заходів протидії наркозлочинності свідчить про те, що відносно наркозвlezних осіб, які вчиняють кримінальні правопорушення, слід об'єднувати справи в загальносоціальному та спеціально-кримінологічному профілактичному спрямуванні, щоб протидіяти наркотичній залежності осіб і вчинюваним кримінальним правопорушенням, а процес відбування-виконання ними покарань необхідно з'єднати з примусовим наданням їм лікувальної допомоги, щоб покращити стан їхнього фізичного здоров'я та максимально знизити їх наркотичну залежність.

Література:

1. Звіт національної поліції України про результати роботи у 2023 році. URL : https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/17-civik-2018/zvit2023/zvit_NPU_2023.pdf (дата звернення: 20.11.2024).

2. Митрофанов І. І. Кримінологічні аспекти поняття особи наркозалежного злочинця. *Юридична Україна*. 2007. № 9. С. 86–91.

3. Митрофанов І. І. Протидія злочинності наркозалежних осіб у сфері наркообігу : монографія. Кременчук : Вид. ПП Щербатих О. В., 2008. 450 с.

4. Малооголова О. О. Досвід і сучасний стан протидії наркозлочинності в Україні. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ : наук. журн.* 2020. № 3 (116). С. 31–39.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-452-1-75>

ПОПЕРЕДЖЕННЯ ФУТБОЛЬНОГО ХУЛІГАНСТВА: ОКРЕМІ ПИТАННЯ

Ларкін Михайло Олександрович

<https://orcid.org/0000-0002-4676-460X>

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри кримінального права та правоохоронної діяльності

Запорізький національний університет

м. Запоріжжя, Україна

Футбольне хуліганство – це доволі складний контркультурний (за Т. Роззаком) [1] феномен, який керується почуттєво-емоційними відчуттями та кидає виклик суспільним цінностям. Крайні форми футбольного хуліганства передбачають дії групового насильницького характеру. Сучасні футбольні уболівальники (фани) досить організовані та, як правило, мають чітку ієрархізовану структуру.

Резонансність футбольного хуліганства викликає занепокоєння у правоохоронців різних країн, зокрема й України. Потребує підвищеної уваги питання розроблення комплексної програми попередження футбольного хуліганства і механізмів її реалізації.

Вважаємо, що комплексна програма попередження футбольного хуліганства має розглядатися в системному зв'язку з основними елементами соціальної профілактики антигромадських явищ (процесів) [2, с. 175] та включати такі основні попереджувальні заходи:

1. Заборона вживання алкогольних напоїв. Так, Уряд Франції закликав усі міста, де проходять матчі Євро-2016, заборонити продаж алкоголю у «зонах ризику» поблизу стадіонів у дні матчів та напередодні. Також можна взяти приклад з м. Ланс, де зустрілися збірні Англії та Уельсу і де за 24 години до того було повністю заборонено вживати алкоголь на вулицях. На думку Майка Лейтона, одного з авторів книжки «Полювання на хуліганів: операція Червона картка»,